

Erdészeti Rendeletok Tára.

I.

Körrendelet

a kir. erdőfelügyelőségekhez.

(A kopár területek erdősítése ügyében.)

43.587/96. föld. min. — A közgazdasági érdekből beerdősítendő kopár területeknek a birtokosok részéről önként teljesítendő erdősítése esetében az illető birtokosok a felmerült költségek nagyságához képest és a rendelkezésre álló hitel erejéig állami segélyben lévén részesíthetők, utalással m. évi 78.270. sz. alatt kiadott körrendeletemre, felhívom a kir. erdőfelügyelőséget, hogy a csatolt kimutatásban megnevezett birtokosokat erről oly felkéréssel értesítse, miszerint haladéktalanul nyilatkozzanak az iránt, vajjon a kimutatásban kimutatott kopár területeiket hajlandók-e még a folyó év őszén beerdősíteni?

Utasítom továbbá a kir. erdőfelügyelőséget, hogy a birtokosok részéről tett nyilatkozatok alapján azon birtokosokról, kik az erdősítést teljesíteni hajlandóknak jelentkeznek, a csatolt kimutathoz hasonló kimutatást (lásd a mellékletet) szerkesztvén, azt a segélykép megadni javasolt pénzösszeg kitüntetésével legkésőbb folyó évi augusztus hó 25.-éig terjeszse elem.

Figyelmeztetem egyuttal a kir. erdőfelügyelőséget, hogy a segélyösszegnek javaslatba hozatalánál a tényleg felmerülő erdősítési költség és a birtokos anyagi helyzete mellett, a rendelkezésre álló hitel korlátoltságára s még arra is figyelemmel legyen, hogy vajjon a kopár befásítása állami ingyen csemetékkel fog-e teljesíttetni, mely körülmény a kimutatás „Megjegyzés“ rovatában minden tételnél bejegyzendő.

Szükségesnek találom egyuttal a birtokosokat arra is figyelmeztetni, hogy ha a kopár terület erdősítésére csemetéket óhajtának igénybe venni, a szükséges csemete-mennyiség iránt idejében (lehetőleg azonnal) folyamodjanak és hogy az esetben, ha a kérdésben forgó erdősítésre önként nem vállalkoznának, az erdősítés teljesítése az 1879. évi XXXI. t.-cikk 165. §-a alapján törvényes uton fog elrendeltetni.

Minthogy a kopárok erdősítését a jövőben is czéлом segélyadással előmozdítani, a kopár területek gondos nyilvántartására ez uttal is figyelmeztetve a kir. erdőfelügyelőséget, felhivom, hogy a kopárok erdősítése ügyében, hivatalos utja alkalmával, a birtokosokkal tapintatosan tárgyalásokba bocsátkozzék s az illetőket az erdősítés szükségességéről és közgazdasági hasznáról kellően tájékozván, az erdősítés önkéntes teljesítésére megnyerni igyekezzék.

Budapesten, 1896. évi július hó 4-én.

A minister helyett:

Bedő,
államtitkár.

Melléklet a 43.587/96. sz. földm. min. körrendelethez.

K i m u t a t á s

azon birtokosok neveiről, kik a kopár területeknek folyó év őszén való befásítására felhivandók s annak teljesítése esetében állami segélyben részesítendők.

Folyó szám	Törvényhatóság	Község	A birtokos neve, kinek tulajdonát a kopár terület képezi	1896. év őszén erdősíteni szán- dékolt kopár	A segélykép adandó erdő- sítési költség		Megjegyzés
	megnevezése, melynek határában a ko- pár terület fekszik				holdan- kint	össze- sen	
					k. h.	forint	

II.

Körrendelet

valamennyi magyarországi és horvát-szlavonországi kincstári erdőhatóságnak.

(Az erdőtiszti állomások betöltése czéljából kiírandó pályázati hirdetmények ügyében.)

60959/96. földm. min. A kincstári erdőhatóságoknál szolgáló erdőtiszti karnak Magyarország és Horvát-Szlavonországok területe nézve külön egy-egy közös létszámba soroztatása következté-

ben a létszám nyilvántartás csupán itt a központban lévén egészében vezethető s ehhez mérten csak itt lévén megítélhető, hogy valamely megüresedett, illetve ellátatlanná vált állomás betöltéséről kinevezés, vagy csupán áthelyezés útján szükséges-e gondoskodni, ennél fogva az állomások ellátása czéljából szükséges pályázati hirdetmények közzétételéről az 1887. évi 31.080 sz. körrendeletől eltérőleg ezentul magam fogok gondoskodni.

Utasítom tehát a (czimet), hogy mindazokban az esetekben, ha valamely erdőtisztí állomás az ott alkalmazott tisztviselőnek elhalálozása, nyugdíjazása, vagy a szolgálattól bármi okból történt megválása, avagy más állomásra való áthelyezése következtében ellátatlanná válik, ennek megtörténtéről ide haladéktalanul jelentést tegyen, határozottan megjelölvén abban az illető állomás nevét, székhelyét, az állomással járó összes szabályszerű mellékkeltményeket s másfelől az ott alkalmazott tisztviselő nevének feljegyzése mellett azt az okot, aminek következtében az illető állomás ellátatlanná vált s illetve megüresedett.

Az önálló munkakörrel felruházott tisztállomásokra nézve e mellett egyszersmind indokolt előterjesztés teendő arra nézve, hogy vajjon nem volna-e czélszerű az illető állomás ellátásával valamelyik ugyanazon kerületbeli erdőtisztnek áthelyezése útján gondoskodni?

Az önálló munkakörrel felruházott tiszt állomásokon csupán helyettesítés czéljából alkalmazható erdészjelöltekre és az erdőgyakornokokra nézve megjegyzem, hogy amennyiben tényleg helyettesítésre alkalmaztatnának, a szolgálattól való végleges megválásuk, vagy más kerületbe, illetve ugyanazon kerület más állomására való áthelyeztetésük esetén, vagy végül akkor, ha az illető állomás helyettesítésétől kiségitő szolgálatra való alkalmazhatás czéljából felmentetnék, ezeknél is a fentebbi eljárás követendő. Ellenben azokra nézve, kik kiségitő szolgálatra alkalmaztatnak, csupán a szolgálattól való végleges megválásról teendő jelentés.

Az altisztí állomások betöltése tekintetében az eddigi eljárás követendő továbbra is.

Budapesten, 1896. évi november hó 9-én.

A minister megbízásából:

Sóltz Gyula.

III.

Körrendelet

valamennyi kincstári erdőhatóságnak, a besztérczei m. kir. erdőigazgatóságnak, az állami kezelésbe vett erdőket kezelő m. kir. erdőhivataloknak és a m. kir. vezető erdőgondnokságoknak a m. kir. erdőfelügyelőségeknek és a m. kir. erdőőri szakiskoláknak és a selmeczbányai m. kir. erdészeti akadémiának.

(Az erdészeti államvizsgára készülő katonai szolgálatának elhalaszthatósága tárgyában.)

64035/96. földm. min. — Ez évi 40759—I/1. szám alatt kelt megkeresésemre a m. kir. honvédelmi miniszter urnak a cs. és kir. közös hadügyminiszter urral egyetértőleg hozott és velem f. é. 54881/VIII. sz. a. közölt határozatánál fogva kimondatott, hogy az erdészeti akadémiát végzett és az erdészeti államvizsgára készülő egy évi önkéntesek 2 évi gyakorlati erdészeti szolgálata a magyar korona országaiban az egy évi tényleges katonai szolgálatnak a védtörvényi utasítás I. része 72. §-a 2. pontja értelmében leendő elhalaszthatása szempontjából a tanulmányok folytatásának tekintendő.

Ezen határozatról czímet az államerdészeti szolgálatban álló és az erdészeti államvizsgára készülő egy évi önkéntesekre való tekintettel tudomás és miheztartás végett értesitem.

Budapesten, 1896. évi október hó 29-én.

A miniszter megbízásából:

Sóltz Gyula,

IV.

Körrendelet

valamennyi (magyarországi és horvát-szlavonországi) kincstári erdőket kezelő erdőhatóságnak.

(Vadgyümölcsfa alanyok tenyésztése ügyében)

47210/96. földm. min. — Folyó évi 42142 számú körrendeletem kapcsán értesitem, miszerint a hazai gyümölcstermelés és az utak befásításának előmozdítását az államerdészet igénybe

vétele mellett olyképen kívánom eszközölni, hogy az egyes kincstári erdőhatóságok kerületében a szórványosan előforduló vadgyümölcs, nevezetesen a vadalma (*Pyrus malus*), a vadvörte (*Pyrus communis*), a vad-, vagy madarcseresznye (*Cerasus avium*), a saj, vagy török meggy (*Cerasus Mahaleb*) annak idején szedessék és csemetekertben elvetve két éves koráig felneveltsék.

Ebből kifolyólag felhivom, miszerint a jövő évtől kezdve a kezelése alatt álló erdők fent megnevezett fájáról a vad gyümölcsöt szedesse össze és az idemellékelt utasítás szerint vettesse el, a mennyiben pedig kerületében e magvak elvetésére alkalmas terület nincs, a szedett magvak nemét, mennyiségét és minőségét hozzám jelentse be avégből, hogy azoknak az általam kijelölendő erdőhatósághoz való elküldése iránt intézkedhessem.

A csemetekertekkel rendelkező erdőhatóságoknál felnevelendő két éves vadgyümölcs-csemeték mint nemesítésre szolgáló alanyok lesznek az állami faiskolák részére külön rendeletek alapján ki szolgáltatandók.

Megjegyzem e helyt azt is, hogy az erdőkben elő nem forduló gömbölyű piros cseresznyeszilva (*Prunus Myrabolana*) és a magra nem váló kis kék dobzó szilva (*Prunus damascena*) csemetéit is szaporítani kívánom, miért is az esetben, ha ezen vadgyümölcs-nemekből a kerületbeli magánosok birtokain termőfák lennének találhatók és gyümölcsük pénzért meglenne vásárolható, tegyen erre nézve jelentést.

Amennyiben a (czim) f. évben a vadgyümölcs szedetésétől már elkésett volna, tegyen erre vonatkozólag sürgős jelentést avégből, hogy azon kerületek, a melyekben vadgyümölcs csemetekertek berendezendők lesznek, csiraképes magvak megküldése iránt az országos gyümölcsészeti ministeri biztosság útján intézkedhessem.

Budapesten, 1896. november 5-én.

Darányi s. k.

(Melléklet az 1896. évi 47210 számú földm. min. körrendelethez.)

U t m u t a t á s

a vadgyümölcsmagvak kezelése és a csemeték felnevelésére nézve.

Magcsemeték nevelésére mindenkor a zord északi szelektől védett, mindazonáltal nem meleg fekvésű helyet kell választanunk.

A csemete-iskola talaja legyen erőteljes, tápdus, inkább laza, mint kötött és feltalaja legalább 40—50 *cm* mély rétegű legyen. A csemete iskola kerítéssel veendő körül, hogy a fiatal csemeték télen a nyulak és egyéb állatok ellen védve legyenek.

Magvetés előtt, tehát ősszel, a talaj jó mélyen felásandó, vagy ha az alsó réteg a felsőtől nem igen különbözik, 30—40 *cm* mélyen megforgatandó.

Ásás, vagy forgatás után beosztjuk a területet 130 centiméter széles ágyakra és minden ágyban négy egymástól egyenlő távolságra kis kapával huzott árkocskába vetjük el a magot. Az egyes ágyak között 15 *cm* gyalogut hagyandó. Vetés után az árkocska földdel könnyedén behuzatik és ha a talaj kötött: ezen esetben az árkocska fölé fűrészpport, polyvát, vagy finom erdei humuszt hintsünk, nehogy a föld kérge megcserepesedvén, a csemeték kikelése akadályoztassék.

A magárkocskák mélysége alma, körténél 2 *cm*; cseresznye, meggy és szilvánál 4—6 *cm*. legyen. A magvak oly sűrűn vetendők, hogy két-két mag között a mag kétszeres hosszának megfelelő hézag maradjon. Hogy magvetésünket siker koronázza s az kikeljen — a főfeltétel, hogy a mag idei termésű friss, csiraképes legyen; e végből a legezélszerűbb, ha a magvakat a vadfákról magunk szedjük meg, vagy azokat valamely megbízható ismerősünktől szerezzük be.

Még a friss idei mag megszedésénél nincsen minden végezve, mert a megszedett mag kezelésétől és a gyümölesből mikor és miként történt kiválasztásától is nagyon sok függ. Oktalan, tudatlan kezelés mellett az idei mag is elvesztheti csiraképességét. Így pl. ha a vadalma- és vadkörtéből a lé kisajtolása után azonnal a magvakat nem választjuk ki: akkor a gyümöles husa a maggal együtt erjedésbe megy és a mag elveszti csiraképességét. Szintígy, ha szilvából, cseresznyéből, meggyből avagy barackból pálinkát akarunk készíteni s összetörve a magjával együtt hagyjuk kierjedni, avagy még hozzá a kazánból főzés után akarnók a magvakat kiszedni, szintén haszontalan dolgot cselekednénk, mert az így kezelt mag csiraképességét elvesztené.

Még ha a szilvát, cseresznyét friss állapotban sokáig edényben tartjuk is összetörtlenül és átmelegszik — már ez is árt a

mag csiraképességének, valamint úgy is sok mag elveszti csiraképességét, ha azok husostól vettetnek el; ellenben, ha az ily csonthejas gyümölcs a vetés előtt közvetlenül összetöretik és így tétetik egyenként a földbe : ezen esetben a mag szépen ki fog kelni.

Minden magot erőteljes, lehetőleg nem idős fáról kell szedni és megszerzéskor a gyümölcsnek teljesen érettnnek kell lennie.

A mi a magvetés idejét illeti, a legjobb idő erre az ős. Csak ha későn kaptuk a magvakat és a földhöz már nem férhetünk, akkor vessünk tavasszal ; de ezen esetben a magvakat ládában vagy nagyobb cserépedényben homok közé rétegezzük és pinczében tartjuk tavaszig, vagy a szabadban 50 *cm* mélyre, tehát a fagymentes rétegbe ássuk le. Az ily elrétegezett magvakat tavasszal jókor meg kell nézni és amint csirázni kezd, azonnal el kell vetni a csemeteágyba.

A cseresznye, sajme gy már nyáron megérvén, azt megszedjük éréskor, a napon megaszaljuk és őszi elteszszük biztos helyre ; őszzel azután a csemeteágyba elvetjük.

Oly helyeken, hol télen az egerek a magvakban sok kárt tehetnének, szintén rétegeznünk kell őszzel a magvakat s csak tavasszal vetjük el a szabadba azokat.

A szilvماغ legbiztosabban úgy csirázik ki, ha bizonyos kezelésnek vetjük alá az elvetés előtt. Ily kezelés pl. ha a friss szilvماغott a kert valamely nem járt helyén a talaj felszínére szórjuk, a földbe tapossuk és 2—3 *cm* vastag szalmás trágyát hintünk reá. Így hagyjuk a magot tavaszig, márczius vége felé többször megnézzük és ha a magvak csiráznak, azonnal ágyba vetjük azokat.

Az elvetett magágyak tavasszal, a midőn már a fagytól tartani nem kell és a mikor tartós szárazság uralkodik, meg kell jól öntözni. Ezen öntözést tartós nyári szárazság alkalmával többször ismételni is kell. Különösen el ne feledjük az öntözést akkor, a midőn a magvak kelni kezdenek.

A magvak kikélese után a fiatal csemeték gondozása főleg a talaj tisztántartásában, öntözésben áll. Ha a csemeték gyengén nőnének, czélszerű a sorok közét porhanyó trágyával, fekete erdei humusszal behinteni és így jól megöntözni.

A talaj tisztántartása a magvak kélese után gyomlálás

később azonban kapálás által eszközöltetik. A kapáláshoz czélszerű könnyű kis kapákat használni.

Ha a csemeték sűrűn keltek volna és e miatt gyengék maradtak, akkor a következő tavasszal kiszedjük azokat, főgyökereik $\frac{1}{3}$ -át visszavágjuk és 30 cm sor, valamint 5—6 cm növénytávolságban átültetjük; ezáltal őszig megerősödnek s hajszálgyökereikben is gyarapodni fognak.

Második év végén a csemeték kiszedendők és benemesíthetők kézben, avagy pedig helyben nemesítés czéljából faiskolába ültetgetnek ki.

Amely táblából a csemeték kikerültek, abba két évig nem czélszerű magvetést eszközölni, hanem addig trágyázás mellett kapásnövényt kell abban termelni.

Szerkesztői üzenetek.

S. D. urnak. Arra a kérdésre vonatkozólag, hogy „létezik-e kormányhatározat, avagy §. arra nézve, hogy mily nagynak kell a fásított, illetve fával benőtt földterületnek lennie (a minimális mértékben), hogy erdőnek neveztessek a 17. §. értelmében?” — megjegyezzük, hogy kérdése nem világos. A mi azt illeti, hogy az erdőtörvény általános rendelkezései alá sorozható erdőkre nézve a terület minimális határa meg van-e állapítva, az a válaszuk, hogy ezt a minimális határt sem a törvénynek, sem a törvény alapján kiadott kormányrendeleteknek egyetlen határozata sem állapítja meg; azt pedig, hogy mely erdők sorozandók a 17. §. rendelkezései alá, a kiterjedés egyáltalán nem befolyásolja, valamint az erdőtörvény 19. §-a sem magát a kiterjedést jelöli meg alapul a rendsz. gazd. terv esetleges mellőzésére, hanem az illető erdőnek *rendszeres gazdálkodásra való alkalmatlanságát*, aminek egyik oka természetesen a kis terjedelem is lehet. Ugyanazon §. értelmében a gazdasági terv mellőzhetésének megállapítása fölött az erdőbirtokos bejelentése folytán az illetékes hatóság határoz. Minthogy tehát az üzemterv mellőzésének nem egyedül a területnagyság, hanem egyéb körülmények is szolgálhatnak alapul, megtörténhetik s tényleg történik az is, hogy az üzemtervszerű kezelésnek valamennyi 17. §. alá tartozó erdőre egyaránt kiterjedő kötelezettsége alól az illetékes hatóság a rendes gazdálkodásra — esetleg nagyobb kiterjedése daczára sem alkalmas erdőt felelteti, ellenben valamely kisebb területet a kötelezettség alól felmenthetőnek nem talál.

U. B. urnak. (K. m-n.) A bíróság számára adandó szakértői vélemények díjjegyzékének megállapítására vonatkozólag hozzánk beküldött levelét, habár a nyilvánosság elé szánta is, nem közölhetjük, mert erre a célra így, amint megírva van, nem tartjuk alkalmasnak. Különben is levele végén egyenesen hozzánk fordul avval a kérdésével, hogy az Orsz. Erd. Egyesületnél „mily alakban és irányban kellene kezdeményezni a kérdéses ügyben az eljárást?” — amire nézve azt válaszoljuk, hogy az alapszabályok értelmében az egyesület minden tagjának megvan a joga javaslattételre; tessék tehát az ügyet, annak alapos megvilágítása mellett, indítvány alakjába foglalva, az Orsz. Erd. Egyesület igazgató-választmányára elé terjeszteni.